Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees, Internationaal en Agro economisch beleid

Auteur
[redacted]

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
19 oktober 2026

Kenmerk
DGA-EIA / 108462551

RT-0000162002

Kopie aan

Bijlage(n)

nota
TER BESLISSING

Aanbieding rapport lage inkomens en armoede in de land- en tuinbouw in 2019-2023

Parafenroute

[redacted]

Aanleiding
Wageningen Social & Economic Research (WSER) heeft onderzoek gedaan naar lage inkomens en armoede onder agrarische huishoudens in de periode 2019–2023. Met het rapport wordt de Kamer geïnformeerd over de resultaten van dit onderzoek en wordt invulling gegeven aan de motie-Van der Plas (Kamerstuk 35 925, nr. 82).

Geadviseerd besluit
U kunt beiden akkoord gaan met verzending van het rapport en de Kamerbrief.

Kernpunten
- Met het rapport Lage inkomens en armoede in de land- en tuinbouw 2019–2023 wordt invulling gegeven aan de motie-Van der Plas (Kamerstuk 35 925, nr. 82).
- Er is sprake van armoede als een huishouden na het betalen van de vaste lasten te weinig geld overhoudt voor de basisbehoeften en onvoldoende vermogen heeft om dit op te vangen. De armoedegrens verschilt per huishoudenssamenstelling[1].
- Uit het onderzoek blijkt dat armoede onder agrarische huishoudens beperkt voorkomt. In de periode 2019–2023 leefde gemiddeld 0,7% van de agrarische huishoudens in armoede, circa 400 huishoudens. Dit percentage was in deze periode vrij stabiel en ligt onder het Nederlandse gemiddelde van 5,5% over dezelfde periode.
- Langdurige armoede komt weinig voor. Gemiddeld leefde 0,1% van de agrarische huishoudens drie jaar of langer in armoede, tegenover 2% van alle Nederlandse huishoudens.

[1] Nieuwe meetmethode CBS, SCP en Nibud brengt armoede scherper in beeld | CBS

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees,
Internationaal en Agro
economisch beleid

Kenmerk
DGA-EIA / 108462551

- Het besteedbare inkomen[2] voor agrarisch huishouden was in 2019-2023 gemiddeld €82.000 euro, tegenover gemiddeld € 49.880 voor alle Nederlandse huishoudens.
- In de periode 2019-2023 had gemiddeld 11% van de agrarische huishoudens een besteedbaar inkomen van minder dan €30.000 en gemiddeld 4% een besteedbaar inkomen van onder de €15.000. Van alle Nederlandse huishoudens had gemiddeld 33% een besteedbaar inkomen van minder dan €30.000 en gemiddeld 6% een besteedbaar inkomen van minder dan €15.000. De percentages van agrarische huishoudens met een laag besteedbaar inkomen liggen een stuk hoger dan de vermelde percentages bij armoede, dit komt door de aanwezige vermogensbuffer[3]. Aan de andere kant beschikte gemiddeld 17% van alle agrarische huishoudens over een besteedbaar inkomen van meer dan 120.000 euro, vergeleken met 3,2% gemiddeld van alle Nederlandse huishoudens.
- Aanleiding voor de motie waren cijfers van het Bedrijveninformatienet (BIN) van WSER dat structureel jaarlijks een derde van de land- en tuinbouwbedrijven een gezinsinkomen onder de lage-inkomensgrens heeft. In het BIN worden inkomens van andere leden van het huishouden en de aanwezige vermogensbuffer niet meegenomen.
- Dit onderzoek levert additionele informatie over de mate waarin agrarische gezinnen voor kortere of langere periode onder de armoedegrens leven. WESR heeft voor dit onderzoek gebruik gemaakt van CBS data over agrarische huishoudens en de door het CBS, SCP en Nibud ontwikkelde methode om armoede te meten. Daarbij worden, naast het inkomen van de ondernemer en partner, ook de inkomens van andere leden van het huishouden en de vermogensbuffer meegenomen. Omdat gebruik gemaakt wordt van uniforme methode om armoede te meten kan dit rapport benut worden om een vergelijking te maken met andere huishoudens in Nederland.
- In de analyse is circa 84% van de bedrijven uit de Landbouwtelling meegenomen. Met met name tuinbouw- en intensieve veehouderijbedrijven vallen buiten de analyse vanwege het ontbreken van gegevens over huishoudinkomens bij rechtspersonen, met name bv's en nv's

[2] Het bruto-inkomen verminderd met betaalde inkomensoverdrachten, premies inkomensverzekeringen, premies ziektekostenverzekeringen en belastingen op inkomen en vermogen. Het bruto inkomen omvat inkomen uit arbeid, inkomen uit eigen onderneming, inkomen uit vermogen, uitkering inkomensverzekeringen, uitkering sociale voorzieningen, ontvangen gebonden overdrachten en ontvangen inkomensoverdrachten.
[3] Bij de vermogensbuffer telt alleen het direct te besteden vermogen mee. Dat komt neer op alle bezittingen (zoals spaargeld, aandelen en ondernemingsvermogen) exclusief de eigen woning, negatief gewaardeerde vermogensbestanddelen en pensioenvermogen. De waarde van de eigen woning is dus geen onderdeel van het vermogen dat meegenomen wordt bij de berekening van armoede, maar in het inkomen zijn de opbrengsten en de kosten van de eigen woning wel verdisconteerd.